

ABONAMENTELE

Pentru Sibiiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr., $\frac{1}{2}$ an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 franci, $\frac{1}{2}$ an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăce Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vënd la »Tipografia«, soc. pe acțiun

Numeri singuratici à 20 bani se vënd la librăria G. Cârjan, Ploest

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Revista zilei.

Sibiiu, 14 Noemvrie n.

Rar ni-se dă o aglomerație de material politic, ca în aceste zile. În monarhie ca și afară, evenimentele cele mai interesante se rostogolesc rapid unul după altul. Cursul politicii pare-că se face în galop. Eată de ce în locul meditațiunilor liniștite vom face astăzi o rotitoare revistă asupra evenimentelor mai însemnate, ce ne pri-vesc deaproape și cari de sine vorbesc.

*

În imperiul lui Bánffy obstrucția se ține cu tărie, care pune în uimire și pe fostul pașă dela Năsăud. O mână de oameni energici și rezoluți au oprit în funcționare toată fabrica parlamentară, pe ai cărei muncitori Bánffy 'i-a câștigat pe prețul alor trei milioane de florini și a unei nesfârșite serfi de violentări de conștiințe, volnici și brutalități fără de nume.

Tema principală a obstrucției este modul cum se va încheia pactul. Guvernul e provocat să se declare în ce mod are de gând să facă acest pact, pe terenul independenței, ori pe cel al comuniunei cu Austria? Bánffy refușă a se declara, pentru-că nici el nu știe. De aceea 'i-se deneagă votisarea *indemnizării*. În ajutorul opoziției vin foarte potrivit câte și mai câte scandaluri ale vieții politice corupte: alegerile din urmă, cu nesecata comoară de ilegalități și brutalități, afacerea Dessewffy, chestia *monumentului Hentzi* etc.

În *chestia Hentzi* deocamdată nici un moment nou. Când cu articolul semnificativ din *Armeebblatt* toată opoziția kossuthistă tresări de furie și Kossuth anunță prin ziarul *Egyetértés* o luptă intransigentă. A urmat inter-pelația lui către Bánffy și majoritatea a luat la cunoștință răspunsul, care confirma întru toate știrile ce alarmaseră întreagă ceata șovinistilor kossuthiști. De atunci nici un pas n'a mai făcut opoziția. Zilnic se sfătuiesc, ce ar fi de făcut, și această îndelungată sfătuire arată că nu știu ce se facă...

Alkotmány totuși proroceste lui Bánffy, că monumentul lui Hentzi îl va răsturna pe el. Eată ce scria organul partidului poporal în nrul seu dela 11 Noemvrie n.

»Nenorocitul! Așa 'i-a trebuit, dacă ne-chibzuim a pus la ordinea zilei statua lui Hentzi, atunci când nime nu vorbea despre ea și toți erau ocupați cu alte gânduri.

A furisat-o însă în desbatere pentru-ca să-i servească de basă la cetățenia sa de onoare. Și acum dela o în Mercuria viitoare va fi vorbă în adunarea orășenească despre distincțiunea lui Bánffy, și dacă liberalii vor aminti depărtarea statuii lui Hentzi, ca oel mai mare merit al lui Bánffy, nu se va pute înconjură ca întreagă discuția să nu se învîrtă neplăcut și vehement în jurul acestei delicate teme.

Să ne reamintim, că înainte cu vre-o câțiva ani tot jocul acesta s'a folosit și cu aceleași mijloace au voit se întărească poziția lui Wekerle. Osáky și Szilágyi în toate părțile au ost aleși ca cetățeni de onoare. Bánffy voia acum să-i imiteze. A uitat însă dl Bánffy, că în Roma, boii destinați pentru jertfă înainte de a fi uciși erau împodobiți cu fel de fel de pantlici și cu flori alese.

Astfel de cetățean de onoare poate fi și Bánffy: mai întâiu să fie ales și apoi să cadă. Se poate că Bánffy va răsturna statua lui Hentzi, dar' și pe el aceasta îl trânteste».

*

Un bun nou material 'i-a venit opoziției în zilele acestea. Dela ministerul de comerciu s'a furat un act însemnat, care era o scrisoare privată a *baronului Bánffy* către colegul seu *Dániel*. Prin aceasta Bánffy cerea dela *Dániel* un favor personal pentru *un protejat* al seu. Copia scrisoarei a ajuns în mâna opoziției, care nn va pregea a-i ceti lui Bánffy în pli-parlament această scrisoare, întocmai cum el cetise odată, la timpul seu, scrisoarea deputatului Blaskovich, care zicea că 'i-s'a furat.

*

Într'aceea nici guvernamentalii nu mai privesc nepăsători la isprăvile obstrucției. Presa lor zilnic îi amenință pe opoziționali cu diferite măsuri de retorsiune. Organele mai moderate îi con-jură în numele patriotismului maghiar să nu periclitizeze *parlamentarismul*, pentru-că aceasta este *unica garanță pe viitor, a eghemoniei maghiare*.

În privința aceasta *Pesti Napló* e foarte sincer întru a declara că *legea electorală, ca și întreg sistemul electoral* e rău, dar' trebuie manținut în *considerare față cu naționalitățile*, pentru-că numai astfel se poate susține preponderanța elementului maghiar...

*

Pe lângă ziare a pășit pe terenul de luptă și municipiile. Zilnic se fac declarațiuni din municipii contra »*terrorismului minorității*«. Dar' aceste manifestațiuni de porunceală n'au în sine aproape nici o valoare, știindu-se acum felul și rostul cum se pun la cale.

Dintre deputații guvernamentali mai ales Tiszaiștii rischează a lua lupta pe față cu obstrucția. *Tisza István*, fiul, ca și tatăl seu *Tisza Kálmán* au pronunțat discursuri contra obstrucției amenințând cu *clotura*, restrângerea libertății cuvântului, și alte măsuri — liberale.

Bétrânu Tisza s'a dus expres la Oradea-mare ca să vorbească în congregațiunea comitatului.

Alkotmány pretinde a ști din is-vor sigur, că Bánffy nu se retrage nici dela o dizolvare a camerei, ca să facă alegeri noue, și mai banffyste decât cele din urmă. Se zice că a citat la sine mulți fișpani, ca să se informeze, ce prospecte ar avé o campanie electorală în decursul iernei, ca să ceară apoi dela M. Sa autorizarea de a dizolva camerele. În cazul dat însă nu se crede că M. Sa ar permite dizolvarea.

*

La manifestațiunile municipiilor contra obstrucției până acum Românii nu au luat parte — decât în 2 locuri, și în mod *absolut condamabil*.

Sunt doi vicari români, unul ortodox, altul gr-catolic, *Goldis*, dela Oradea-mare, și *Tit Bud*, din Sighetul Marmăției, cari în disprețul opiniei publice române, au cutezat de nou să se facă coadă de topor, și să alerge întru spriginul guvernului.

Noi n'avem nimic comun cu obstrucția, pentru-că n'avem nimic cu întreg parlamentarismul corupt de astăzi, dar' cu atât mai puțin interes de existența lui Bánffy are biserica noastră românească, de ori-care confesiune ar fi.

Legea despre congruă, care e o înjosire a clerului, cum și punctul de vedere ce guvernul liberal are față cu autonomia atât a bisericii greco-orientale, cât și față de cea a bisericii gr-cat., ar fi destule motive, ca un preot român, de ori-care confesiune, să nu aibă pentru acest guvern decât dispreț și luptă. Cu atât mai mult se așteaptă aceasta dela *vicari*, cari țin locul demnității episcopoești, și sunt chemați să fie conducătorii clerului în lupta sfântă contra guvernului întru apărarea drepturilor imprescriptibile ale bisericii.

Dar' atunci ce caută »Preacuviosul« *Goldis*, în suita calvinistului *Tisza Kálmán*, întru ajutorul lui Bánffy-pașa? Și ce caută »Reverendisimul« *Tit Bud* în ceata lui Rossner Ervin și a celorlalți mameluci ai lui Bánffy?

De *Goldis* nu ne mai mirăm mult, pentru-că îl știm apostatat de biserica sa, și destul de orbit de patimă și vanitate, ca să mai aspire totuși la mitra de arhierie, pe care speră a o câștiga cu ajutorul lui *Tisza* și *Bánffy*. Dar' vicarul *Maramureșului*, care ține să fie în bune raporturi cu biserica și neamul seu, ce vânează în haita lui Bánffy? Doar' pe cât știm nici un scaun arhieresc nu e vacant?

Față cu tabloul negru și trist ce ni-l ofer acești doi vicari, știri îmbucurătoare și cu adevărat mângăietoare ne vin *dela Blaj*. În vechea metropolă a românismului nu s'a stîns încă focul sacru al iubirei de neam, și din când în când el răsbate de sub spuză, luminând nădejdi pentru viitor. Solemnitatea cu care a fost inaugurată instalarea celor trei luminași și tineri canonici, și mai ales cuvântarea bărbătească și resolută a *Metropolitului* o relevăm aici cu adevărată satisfacție. Fie asigurat Excelența Sa și toți arhieriei bisericii românești, că în luptele lor hotărâte pentru drepturile, autonomia și caracterul național al *bisericii române*, fără deosebire de confesiune, vor avé întotdeauna spriginul și devotamentul întregului popor românesc!

*

În legătură cu lupta ce se anunță în fața nouelor atacuri ce se pregătesc asupra bisericii noastre, ținem să dăm aici și o voce de presă ungurească asupra episcopului *Majláth*.

Magyar Hirlop pretinde a fi vorbit cu un »distins bărbat al bisericii«, care s'a exprimat desăprobând pe episcopul Ardealului. Interviewul acesta, chiar iscodit să fie, ne interesează. »*Magyar Hirlop*« îl publică sub titlul: »*Episcopul Majláth și Valahii*«.

Eată un pasaj din acest articol:

»De altfel ținuta episcopului Majláth își arată deja influența păgubitoare. *Ziarele valahe îi înată până la cer și îl presentă ca exemplu pentru greco-catolici*, atât *Metropolitului* din Blaj, cât și episcopilor sei subalterni, cari și de altfel nu voesc să se contopească în autonomia maghiară, și asta numai din motivul, că în cadrelor autonomiei nu mai pot alimenta și în viitor despărțirea națională și nu mai pot *valahisa pe Maghiarii greco-catolici* (?)».

Dacă statul catolic din Ardeal ar rămâne în separatismul seu și *Valahilor catolici ar trebui să li-se deie un organism autonom separat* și cu vremea doar' și *Rutenii ar pretinde aceasta* și atunci în privința bisericească s'ar realisa *organizarea statelor naționale*, ceea ce ar ruina cu desăvîrșire integritatea statului maghiar.

De altfel comisia de 27 a congresului pentru autonomia catolică în curând se va întruni ca să pertracteze regulamentul organizării lucrat de comisia de 9. Sperăm, că conștiința de datorință patriotică a acestora va lucra într'acolo, ca să închidă cărările acestor năisunite separatiste.

În tot cazul contăm la guvernul maghiar, cu deosebire la *ministru de instrucție, ca să lucre într'acolo, ca așa numita autonomie sau să nu se realizeze de loc, sau apoi să servească de mijloc pentru consolidarea statului unitar maghiar*».

Eată prospectele noastre!

*

În România s'a început ieri campania pentru alegerile comunale, între cele mai sgomotoase împrejurări. Alegerile au fost precedate de diferite intruniri ținute în orașele mai de frunte ale țării. În aceste intruniri s'a redeschis întreagă și violentă toată *chestiunea metropolitană, s'a făcut procesul diferendului dintre liberalii guvernamentali (sturdziști) și cei naționali (aurelianiști)*. La acestea s'a adaus în zilele din urmă și *procesul parohiei din Brașov contra guvernului în cauza cunoscută a școalelor noastre din Brașov*.

Aceasta din urmă — de o importanță istorică cutropitoare — se vede că a început să aibă urmări. După-cum se vede dintr'o telegramă din București, de datul 12 Noemvrie n. *ministru de războiu, generalul Berendei, și ministrul instrucțiunei, dl Spiru Haret, 'și-au dat abdicările*.

M. Sa Regele însă 'i-a rugat, ca să-și mai țină portofoliile, până-ce vor trece prin cameră proiectele ce înșiși au prezentat.

Alegerile înseși s'au început în București.

Pentru informație eată lista candidaților din București:

a) Lista guvernamentală: *Colegiul I-ii*: C. F. Robescu, Procopie Dimitrescu, Dr. Stoicescu, G. Assan, M. Corbescu, A. Constantinescu, Anghel Solacolu, D. Matak, G. Meitani, Niță Sterie, Ant. Vanic, D. G. Dobrescu, C. Cristescu, G. Bursan, Ilie Zamfirescu, G. Boambă.

Colegiul al II-lea: I. G. Bibicescu, Vintilă Rosetti, Al. Chirișescu, Dr. Răuțoiu, Pr. Costea Enescu, Dr. Penescu, Ep. Ciocanelli, N. Dărăscu, Dr. Argeșanu, Th. Niculescu, C. G. Solacolu, Al. Petrovici, Gh. Ioanin, N. Noreanu, Ilie Mărculescu.

b) Lista opoziției conservatoare: *Colegiul I.*: General Manu, Menelas Germani, Nicolae Filipescu, C. C. Arion, Ioan C. Grădișteanu, Dr. Florea Teodorescu, Gr. Capșa, comerciant, Dr. Bucliu, Ioan Lahovari, Dr. Leonte, Dim. A. Laurian, profesor, Mihail Deșliu, D. Dobrescu, fost secretar general de minister, N. N. Șoimescu, Barbu Păltineanu, General Algiu. *Colegiul II.*: Tache Ionescu, Const. Dicescu, profesor, Dr. Istrati, profesor, Mihail Cornea, Scarlat Vărnăv, inginer, N. Ath. Popovici, Al. Ciureu, Anghel Demetrescu, profesor, P. Sfetcu, Gr. Olănescu, Dim. Șoimescu, Dim. Roșu, comerciant, I. Brătescu, colonel Costescu, Dr. Severeanu.

Echou dela Oradea-mare.

— 11 Noemvrie n.

Sosi-va momentul, când gemetul atâtor mii de suflete va înceta și în locul lui se va auzi glasul libertății. Vom pute și noi odată să ne bucurăm de tesaurul moștenit dela părinții noștri și cu drag vom pute privi pe orisonul vieții noastre naționale, cum se împrăștie norii amenințători ca frunza de vânt....

Oh! Acel moment are să sosească, căci cu nerăbdare îl așteptăm. Sosind, vom ști să ne folosim de el... Poporul românesc e îndreptățit a-și scutura lanțurile ce le poartă cu așa putere stoică și a isbi în fundul prăpastiei acel despotism, care de atâtea vreme brutalisează pe cei care cu credință și cu dragoste au fost, sunt și vor fi față de tron și patrie. Poporul românesc întotdeauna 'și-a putut arăta vitejia, când erau în pericol interesele altora. Se recere deci dela el, ca atunci, când interesele sale sunt jignite, bravura sa să fie potențată. În lupta pentru tesaurul seu un suflet să fie: opineă și vlădică deopotrivă să mearg înainte până la sfîrșitul atâtor suferințe...

Românul n'a pierit încă, în veci nu va pieri, căci dat este de sus, ca să trăiască. N'o vreau însă să vadă aceasta cei, cari cu atâtea cutezanță isbesc în sufletul nostru. Noi să suferim totul? Să ne înspăimântăm de un putregaiu, care în internul seu e scobit de vermele demoralisării, de vermele a tot ce numai scârbă și dispreț produce. Nu! Aceasta ar fi prea mult!

Tot ce se face în acest stat, se face contra naționalităților nemaghiare.

De ce?

Au ei un ideal visat în adâncimile timpului: »*Minden ember, legyen ember és magyar*«. Ridicol!

Nu ved ei, că opinea nici-odată nu va pute fi — împintenată.

Înzădar li-se spune, ei nu ved, ci merg orbiți spre acele ideale și ajungând se trezesc și ved, că Românul Român a rămas.

La ce se încearcă a ne răpi școala la ce biserica, la ce limba? Dar' ei nu ved!!

Ei vreau și mai mult! Chiar conștiința noastră de Români vreau să ni-o smulgă din pieptul, care atâtea furtune a putut zdrobi.

Da, conștiința! De aici provine atâtea maltratări. Din cauza aceasta sunt temnițele totdeauna deschise pentru cei-ce au cutezat să-și ridice glasul românesc, să audă cei dintr'un trup și un sânge și apoi să se ferească de dușmani. Ei nu ved, că în lumea sentimentelor nu poate străbate șovinismul lor.

Nu ved, că tot ce fac ei e spre pierzarea lor.

Când un om e atacat chiar și în sentimente, atunci nu mai poate răbda, ci cu putere titanică isbește în cei fărădelege. Dar' un popor întreg?...

O luptă tragică e aceasta. Eroul e un egoist, care nu stimează drepturile *universalei*.

Universul e însăși legea naturală, care întotdeauna are să reese învingătoare. Dar' ei nu prevéd aceasta.

Egoismul lor pe zi ce merge ia dimensiuni tot mai mari. Universul oare să privească cu indiferentism! Nu! El asemenea dă piept și se va zdrobi egoismul.

Așa-i mersul natural al lumii, dar' ei nu ved aceasta, ci sunt încrezuți în puterile lor timpite de atâtea fărădelegi.

Lupta egoismului lor e nebasată, e îndreptată contra intereselor noastre românești și pe zi ce merge devine tot mai înverșunată. Ce urmează?

Catastrofa!?

Nu Românii vor căde jertfă, ci ei, egoiștii vor ajunge la marginea prăpastiei, în care apoi vor fi siliți a se liniști.

Ei nu ved, căci sunt orbiți, noi însă vedem, căci cu noi e însăși *dreptatea*.

„Gene“.

Instalarea noilor canonici.

— Raport special al »Tribunei«. —

Blaj, 13 Noemvrie 1898.

Ziua de azi a fost o adevărată zi de sărbătoare nu numai pentru publicul de aici, ci pentru întreagă biserica română unită cu Roma și mai ales pentru ven. capitol metropolitan de aici, care în fine, se vede earăși reîntregit după un lung interval de 6 ani de zile.

În primele rînduri de luptători ai bisericii se înrolează trei puteri tinere și viguroase, de cari multe și frumoase speranțe legăm cu toții în zilele *acestea de restriște, când nori din ce în ce mai negri se îngrămădesc pe cerul până acum senin al bisericii noastre*...

Instalarea noilor canonici e un motiv mai mult de a ne bucura și de aceea, că *divergența principială dintre guvern și capitulul din Blaj* — relativ la promovarea canonicului teolog *Dr. Bunea*, ales încă în 5 Septemvrie 1895 — s'a sfîrșit în *favorul acestui din urmă*. A învins adevărul și dreptatea, și acesta e rar ca în țeara ungurească.

Eată cum a decurs instalarea:

La orele 8 și jumătate dim. biserica catedrală e îndesuită de public. Excelența Sa Metropolitul suind tetrapodul din mijlocul bisericii, și având în față pe cei trei canonici noi, rostește următoarea frumoasă cuvântare, care a făcut o adâncă impresie în publicul present.

Cuvântarea Metropolitului.

Preavenerat capitol metropolitan!

Bucuria zilei din 6 Dec. 1896, când avusesem norocul de a vă introduce în stălele dobândite prin promoțiunea graduală, nu puțin se o turbure împrejurarea, că mai erau câteva stăle necomplete.

Părintele îndurărilor și a toată mângăierea v'a întârit, cu bucuria zilei aceleia v'a adaus puterile și voea, ca să osteniți fără preget, ca să purtați sarcina grea și a fraților mutați dela noi, și cu toate acestea să nu îmbrânciți sub povara, ce creștea treptat alături cu desvoltarea firească a instituțiunilor bisericești și de bună-seamă nu poate scăde din îndemnul pedecilor ce 'i-se lăseșe în cale.

În numele sf. biserici vă rostesc mulțumită căduroasă pentru serviciile prompte prestate și de atunci încoace. Perseveranța în lucrul Domnului este de laudă pentru cei-ce-l împlinesc, se face izvor de mângăiere dulce pentru toți aceia la binele cărora fîntește și nu-i pot denega tributul recunoștinței toți-căți s'au datat a cumpăni trebile după dreptate.

Cu un act de recunoștință preainaltă a căutat spre acest preavenerat capitol metropolitan Maiestatea Sa sacratissimă Preainălțatul Împărat și Regele nostru apostolic, când cu resoluțiunea-i preainaltă din 9 Octomvrie 1898 împărtășită cu rescriptul Excelenței Sale a dlui ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică de data 25 Octomvrie 1898 nr. 71.833 s'a îndurat a încunoștința graduala promoțiune a frației

sale preanonor. Dr. Augustin Bunea, a canonicului-teolog al acestui preavener. capitol, ales în 5 Septemvrie 1895 dela stalul de canonic-teolog la treapta de canonic-scolastic, care treaptă de drept și în faptă devenise vacantă, prin promoțiunea frăției sale preanonor. Sim. P. Mateiu dela postul de canonic-scolastic la cel de canonic-cantor, încuviințată cu resoluțiunea preainaltă din 25 Octomvrie 1896.

În acest chip stalul de canonic-teolog devenise vacant după drept, ear' treapta de canonic-cancelar era de drept și în faptă vacantă prin promoțiunea graduală a frăției sale preanonor. Gavril Pop dela postul de canonic-cancelar la treapta de canonic-custode, încuviințată cu aceeași preainaltă rezoluțiune din 25 Octomvrie 1896.

De aceea preavener. capitol bobian amăsura constituțiunei sale, ținând se-dință electorală în 20/8 Maiu 1898, a ales la postul de canonic-cancelar pe frăția sa mult onor. și claris. Dr. Vasile Hossu, profesor de sf. teologie, ear' la postul de canonic-teolog pe frăția sa mult on. și claris. Dr. Victor Szmigelski, asemenea profesor la sf. teologie; acestui din urmă îi dede decret colațional, ear' pe cel dintâi îl propuse Maj. Sale, ca să se îndure a-i întâi alegerea, ceea-ce s'a și întâmplat prin aceeași rezoluțiune preainaltă din 9 Octomvrie 1898, după-cum aceste toate mai pe larg se înțeleg din preainalte decret regești respective din colaționalul decret metropolitan, cari cetească-se!

(Se cetece cele două decret regești în limba maghiară, apoi decretul Metropolitanului relativ la denumirea canonicului-teolog în limba română).

După cetire Excelența Sa continuă:

Aceste preainalte diplome regești, precum și decretul Metropolitan în ședința capitară din 12 Noemvrie 1898, prezentându-se, cetindu-se și publicându-se s'au primit cu devoțiune omagială respective ființate, — deodată la dorința expresă din partea preavener. capitol mie 'mi-s'a dat ocaziunea plăcută, ca într'această sfântă zi de Dumineca a XXIII. după Rusale în acest loc sacrat să-i introduc cu solemnitatea îndată în gradurile lor primite amăsura intențiunei marelui fondator și antecesor de pie memorie Ioan cândva Bobb, episcop al Făgărașului, și pe cel înaintat și pe cei acum constituiți și așezându-i în locul ce li-se cuvine în chorul acestei sf. biserici catedrale să-i fac arătați, ca pe cei-ce de aci încolo au să cuprindă trepte de demnitate eclasiastică, confertă lor în sensul s. canoane.

Binevoeste dar' frate în Christos preanon. Dr. Augustin Bunea, canonic-teolog, a cuprinde postul de canonic-scolar și fii încredințat, că virtutea sarcedotală se prefește în sf. biserică.

Ven. capitol când te-a ales între membrii sei a onorat memoria piului antecesor și a marelui arhieriu Ioan cândva Vancea de Buteasa, că 'i-ai fost fiu iubit și mână dreaptă.

(Vocea Exc. Sale tremură de emoțiune. Lacrimi strălucesc în ochii bunului arhieriu, în vreme-ce Dr. Bunea își duce batista la ochi).

Mă bucur, că după stăruință încordată pronia divină a conces se te vedem înaintat, »Preoții, cari bine își păzesc deregătoria, de îndoită cinste se vor învrednici. Constanța în bine, zel în serviciu, îndelung răbdare către cei înfrânți cu sufletul, precum până aci, cu atât mai virtos în viitor te vor mângăia întru lungime de zile (Corul: »Trăească«).

Mergi, frate în Christos, prea on. Dr. Vasile Hossu, profesor de sf. teologie și cuprinde stalul de canonic-cancelar, unde te-a chemat vener. capitol și

te-a întărit grația Regelui apostolic. Sute și mii de familii se bucură împreună cu frăția ta și îți sînt recunoscători că le-ai luminat fiii și 'i-ai îndreptat la calea mântuirii. N'ai ascuns talantul, ce 'ți-s'a încredințat; dar' știi bine, că al lui Dumnezeu este darul, nu din fapte, ca să nu se laude cineva. Strălucește cu înveștătură, cu viață, cu zel, cu osteneală și cu statul spre binele sf. biserici, nimenea nu va cuteza a defăima tinerețele tale! »Cei-ce se tem de Domnul te vor vedea și se vor veseli, că spre cuvintele Lui vei nădăjdui și 'ți-se vor adauge ție anii vieții întru lungime de zile.« (Corul: »Trăească«)

Cutează frate în Christos, prea on. Dr. Victor Szmigelski, profesor de s. teologie, și cuprinde stalul de canonic-teolog. Cu îndelung răbdare ai păzit până azi catedra științelor sacre, păzește de azi încolo chorul sacru, năsuște la sfat și din isvoarele curate ale s. scripturi se curgă din gura frăției tale rîurile înțelepciunii, ale judecății și ale dreptății, ca cei de sub ascultarea noastră, povățuiți și cu îndreptarul luminilor frăției tale să se preamărească pe Tatăl nostru cel din ceruri. (Corul: »Trăească«)

Și acum prea ven. capitol metrop. după 6 ani ajungi în urmă se vedem din nou înregii capitolul de fundatiune bobiană, se dăm lauda lui Dumnezeu dela care vine toată darea cea bună și tot darul desvîrșit.

Valurile între cari agitată se învâluie corabia sf. biserici, ne silesc mai mult ca de altădată să priveghim și cu dea-din-sul se vedem cum se le înfruntăm.

Un semn oare-care de speranță, o rază luminătoare ni-se pare că ni-se arată în sărbătoarea zilei de astăzi, când prea ven. capitol 'i-s'a dat modul de a se pute lăuda, ca a primit în forul seu o treime de bărbai dintre căți îi avem în această arhierie de Dumnezeu păzită mai luminați cu știința, mai comendabili pentru pietate, mai neobosiți în osteneală, mai tari într'a combale luptele Dlui, mai abili la cărmă și mai cunoscători de oameni și lucruri.

Nu ne rămâne alta, decât ca bucurându-ne împreună să ne îmbărbătăm imprimut la lucrul cel mare și sfânt, care este pus înaintea noastră și întru înțelegere frătească deplină să cântăm și să aflăm cele-ce sînt pentru mântuirea noastră.

Spre acestea se ne ajutore ss. făcători de minuni Doctorii fără de argint Cosma și Damian, a căror amintire facem, ca întervenirea lor să afle leac de vindecare ranelor celor multifarii ale ven. cler și ale credinciosului popor. Aceasta se o cerem prin mijlocirea Preasfinției de Dumnezeu Născătoare și pururea fecioarei Maria și de grabă să o dobândim cu darul și cu îndurările și cu mila de oameni a Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Christos, căruia 'i-se cuvine onoare și închinăciune împreună cu cel fără de început al lui Părinte și cu preasfântul și de viață făcătorul seu spirit, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Răspunsul prepositului.

După acest pîtrunzător discurs prepositul capitar, rev. Ioan M. Moldovan în câteva cuvinte își exprimă în numele capitolului mulțumita către Exc. Sa pentru noile forțe ce le adauge celor de până acum.

Vorbirea venerabilului preposit s'a terminat cu generale ovațiuni de »să trăească« la adresa Metropolitanului.

Promisiunea noilor canonici.

În sfîrșit ia cuvîntul canonicul Dr. Bunea, exprimându-și într'o vorbire prea frumoasă mulțumită tuturor celor-ce au mijlocit alegerea noilor membri în sinul capitolului, și promițînd în numele seu și al celorlalți doi canonici acum instalați, tot spriginul, toată jertfa, ce sfînta biserică o va reclama dela dinșii.

A urmat serviciul divin, celebrat de capitolul metropolitan, care a căștigat foarte mult în solemnitate prin succesul desvîrșit al corului mixt, condus de profesorul de musică Murășanu.

Rip.

Cronica politică.

Din Francia.

— Scrisoare particulară. —

Paris, 11 Noemvrie. n.

Curtea de cassatie a început deja cercetarea asupra afacerii Dreyfuss, dar' n'a sfîrșit încă și nu se știe nimic despre rezultatele cercetării. Se zice numai, că s'ar fi găsit o dovadă nouă în contra lui Eszterházy și prin urmare pentru nevinovăția lui Dreyfuss. Ziarele »antidreyfusiste« mai publică despre afacere adevărate romane, care însă se desmint îndată de guvern. —

Pare-că s'a hotărît părăsirea Fașodei, fiindcă Francezii n'aveau drept de a rămîne în această pozițiune. S'au indignat prea mulți, și aceia vreau ca să păstrăm Fașoda; dar' aproape nime nu cunoaște bine drepturile noastre și ale Englezilor; sper că de aci Francezii se vor învăța mai bine cu politica colonială pe care n'au cunoscut-o de loc până acum; atunci vor fi căștigat cel puțin ceva din afacerea »Fașodei«.

M. R.

1848.

Cronica anului.

Pesta, 12 Noemvrie.

Kossuth trimite la Londra pe Szalay, fost reprezentant al Ungariei în Frankfurt, ca să facă atent guvernul englez, la folosul ca ar pute trage Anglia din confederațiunea cu Ungaria, și ca să demustre că lupta Maghiarilor este justă. (Függ. II. pag. 52).

Schönbrunn, 12 Noemvrie.

Comandorul suprem Windischgrätz provoacă pe comandantul armatei maghiare Moga, și pe toți oficerii maghiari că în rest-mul de 14 zile se se supună lui, căci altminterea vor fi considerați ca agitatori și vor fi prinși și judecați. (Közl. nr. 173).

Lipova, 12 Noemvrie.

Zurics atacă și respinge până la Lipova armata împărătească și cea românească. (Szeremlei: Krón pag. 289).

Lipova, 13 Noemvrie.

Mariávy cu Maghiarii lui se așează pe ridicăturile de lângă oraș, ca se poată vedea pe imperialii și Românii veniți cu cugetul de a cuprinde Lipova. De trei-ori au fost atacați Ungurii, dar' tot de atâtea-ori au respins atacul; cătră 7 ore seara însă nu s'au mai putut ține, ci s'au retras cătră Maria-Radna. Lipova a fost cuprinsă de imperiali.

(Klapka. Naț. II. pag. 144; P. H. nr. 220).

Schönbrunn, 13 Noemvrie.

Windischgrätz într'o proclamațiune adresată locuitorilor din Ungaria zice, că »drepturile Maj. Sale sînt atacate, că poporul este »silit« să se înarmeze în contra Domnitorului seu. Cere dară dela toți ca să-l ajute întru restabilirea ordinii; dela răsculți în contra împăratului pretinde supunere, »căci a sosit momentul din urmă«. Devisa lui va fi: »scut celor fideli, iertare celor-ce se vor supune, moarte celor-ce se vor opune«.

(Közl. nr. 182).

Schönbrunn, 13 Noemvrie.

Principele Windischgrätz publică proclamațiunea lui cătră locuitorii Ungariei și Transilvaniei. (S. B. nr. 101).

Gherla, 13 Noemvrie.

Armata »flămîndă« a lui Balducci (4 mii de oameni, 6 tunuri) au atacat lângă Gherla pe Românii lui Urban, care s'au retras peste Someș și a ocupat loc pe ridicături. Ungurii au început a-l fugări, dar' spre nenorocirea lor, căci retragera lui Urban a fost numai cursă. Maghiarii au fost bătuți și fugăriți. Atăta s'au spăiat că nici Mikes, nici Czetz cu Sécuii lor nu 'i-au putut reține. (Czetz: Bem pag. 50, P. H. nr. 288).

Arad, 13 Noemvrie.

Cetatea Arad și Timișoara sînt încă tot în mâinile »vrășmașilor«, dar' toate semnele arată, că în cel mai scurt vor fi a țerei. (Am. Pop. nr. 25).

Cronica zilei.

Sibiu, 14 Nov. n.

»Reuniunea de musică din Sibiu« în adunarea sa generală ordinară, ținută Duminecă, la 30 Oct. nou constituindu-se pentru anul 1898 9 a ales de president pe dl Mateiu Voileanu, asesor consistorial; de director de musică pe dl George Dima, profesor seminarial; de secretar pe dl Constantin Popp, funcționar la »Albina«; de cassar pe dl Emil Vințelariu, funcționar la »Albina«; de arhivar pe dl Candid Popa, învățător la școala de aplicație; de econom pe dl Ioan Dimitriu, funcționar la »Albina«; de membri în comitet au fost aleși d-nii Nicolae Benția, funcționar la »Albina«; Dr. Petru Șpan, profesor seminarial și Victor Tordășianu, funcționar consistorial.

»Direcțiunea gimnasiului »Enăchiță Văcărescu« din Tirgoviște, va aranja o serie de conferențe publice, ce vor avea loc în fiecare Duminecă conform programei următoare: 1 Noemvrie dl Th. Avr. Aguletti, director gimnasial: »Prejudiciile«. 8 Noemvrie dl I. Nicolescu, prof. la gimnasiu: »Pămîntul în spațiu«. 15 Noemvrie dl Dr. Gr. Cristescu, medicul comunal: »Epidemiile«. 22 Noemvrie d-na Smara Gheorghiu, publicistă și institutoare în București: »Poeta Veronica Micle«. 29 Noemvrie dl I. C. Nădejde, prof. la gimnasiu: »Poesia popo-«

FOIȚA „TRIBUNEI“.

„Limba, portul și moșia“.

O carte drăguță ca execuțiune tehnică, variată ca material, și națională ca tendință, mai pe sus de toate națională e »Căldarul Poporului« de pe anul ce vine.

Când 'l-ai luat în mână, nu-ți vine să-l mai lași, dacă ai început a-l răsfoi filele.

Cetindu-l, îți pare că stai de vorbă cu un țeran așezat și cuminte, care știe să spună atâtea lucruri, încât 'ți-e mai mare dragul să-l asculți.

Țeranul acesta știe să istorisească din vremurile vechi, din »vrăjbi«, cu exactitatea acelor bătrâni, cari au luat parte activă la mișcările de atunci; știe să cânte »rîzînd a drag și plîngînd a jale«; știe să-ți deie mai multe sfaturi și povești, și în aceeași vreme nu uită de umor-ului înăscut, cu care satirizează și-și bate joc de toți, dînd astfel evidentă probă de superioritatea-și intelectuală. Pe urmă se așează în cornul vetrei, și după-ce s'au adunat cu toții împrejur-ului, începe a spune, câte necazuri au trecut peste capul lui în decurcul unui an de zile, ear' ceialalți ascultă cu drag, sorbindu-i cu auzul tot cuvîntul, căci a lor este durerea și ale lor sînt necazurile de cari povestește țeranul cel cuminte...

Partea literară se începe cu »Dela 1848«. O descriere amănunțită într-un

stil avîntat și poetic a adunării dela »Dumineca Tomei« ținută la Blaj.

Adunarea dela Dumineca Tomei e, la tot casul, alfa mișcărilor noastre de acum cincizeci de ani, și dacă nu ca rezultat, se poate asemăna la tot casul adunării din 3/15 Maiu prin scenele ei interesante, cari sînt tot atâtea preludii ale evenimentelor de mai târziu. Împrejurarea, că anul acesta în vederea evenimentelor din 48 e totodată un iubilare, îndreptățește cu atât mai mult locul de onoare al acestei descrieri. A fost la tot casul o idee nimerită, de a propaga în cercurile țărănimeii cunoștințe istorice prin rostul unui căldar, pe care avîndu-l în mână un an întreg, neapărat îl cetește din doască în doască.

În legătură cu această descriere, aflăm mai încolo portretul poetului Andreiu Murășanu, precum și casa natală a nemuritorului autor al »Răsunetului«.

Răsfoind încă câteva file, dăm de »Doine și icane din lumea românească«.

Există asadară totuși o lume românească? O lume care se întinde »dela Nistru până la Tisa«, și din Carpați pînă departe, departe peste virturile Hemului? Da. Există! Și dacă alcătuirii omenești au pus stavilă despărțitoare între frați și frați, ei sînt uniți totuși prin unitatea de limbă, prin unitatea de port și prin dragostea de neam care-i adună la olaltă pe acești moșteni pribegi ai bătrânei și vecinice cetăți.

Limba, portul și moșia! Aceași doină, care răsună tânguitoare pe valea Murășului, s'aude pe Olț,

s'aude pe Someș... în Bucovina... în România; și la miază-zi răsună earăși ca un echou în gura fraților din Macedonia... și se perde ca un suspin năbușit în pămîntul pustiu al Basarabiei, la soare-răsare.

Forma variază la infinit, firește, dar' fondul e pretutindeni același. Aceași inimă românească simțește când se bucură sau plînge cîntînd, și același popor-poet apare în toate aceste cîntece — același popor-poet, pe a cărui frunte brezdată de necazuri strălucesc ca o apoteosă nemuritoare cuvintele: »Cel mai mare liric al nostru«.

Citez, drept specimen, un cîntec »de dor« de pe Murăș:

Zis-a maica, că mă soacote
Dela căte dela toate.
Dela două nu mă poate:
Dela mîndră, dela moarte!

și unul »de jale« din Basarabia:

Fă-mă, Doamne, ce mi-l face,
Sufletul se 'mi-se 'mpace,
Fă-mă hulușă de-argint,
Cu aripile de vînt,
Să mai zboare de pe pămînt,
Pîn' la marea pe mormînt
Și se stau se m'odihnesc,
Să plîng și să mă jlesc;
Și de bune și de rele,
De aleanul vieții mele.

Această duioasă se potrivește atât de bine în gura țeranului dela noi, încât abia îți vine a crede, că el a făurit-o!.

Ar trebui să le citez pe toate, ca se pot arăta perfectă identitate de idei și sentimente în cîntecele populare românești »din cele patru unghiuri«, dar'

rană rom.». 6 Decemvrie dl L-t. Găvânescu din al 3 reg. Dămb. 22: »In cheștiunea desarmării«. 13 Decemvrie dl căp. I. Ciupagea, în retrag.: »Cîntecul Priveghitoarei«. 17 Ianuarie dl I. Nicolescu, prof. la gimn.: »Începutul și sfîrșitul lunei«. 24 Ianuarie dl A. Eliade, prof. la gimn.: »Apetituri«. 31 Ian. dl Const. P. Dogariu, inv. dir.: »Educațiunea femeiei«. 7 Februarie dl C. Rădulescu, magistrat: »Obiecturi și curiosități«. 14 Februarie dl căp. I. Ciupagea, în retrag.: »Caracterul în prezent«. 21 Februarie dl C. D. Dimitriu, avocat: »Scopuri și mijloace«. 28 Februarie dl Th. Avr. Aguletti, direct. gimn.: »Retrospective«.

Hymen. Dl Adam Iacob, proprietar în Hațeg și d-ra Maria Joandrea, fiica învățătorului Toma Joandrea din Sibiu, au sîrbat cununia lor Sămbătă, în 12 Noemvrie st. n., în biserica gr-or. din Sibiu, suburbiul Iosefin.

»Consum, societate c mercială pe acții în Blaj« — scrie »Unirea« — e titlul oficios, în care s'a străformat vechea reuniune de consum din Blaj. Duminecă, în 6 l. c. a fost adunarea constituantă, la care au fost de față 41 acționari, cari reprezentau 615 acții și 324 voturi. În adunarea aceasta s'a publicat luarea spre știre a novelor statue din partea tribunalului și s'a ales direcțiunea în persoanele membrilor Dr. Augustin Bunea, A. C. Domșa, Iuniu Br. Hodoș, Dr. Vas. Hossu, Sim. Muntean, Gavril Pop, Nicolae Pop, Ioan F. Negruț și Dr. V. Szmigelski și în comitetul de supraveghere Aron Deac, Dr. Isid. Marcu, Iac. Murășan, Gavril Precup și Sofr. Stan. Membrii din direcțiune întrunindu-se 'și-au ales președinte pe Gavril Pop, director executiv pe I. Br. Hodoș și notar pe A. C. Domșa. Dorim prosperare societății, a cărui capital social s'a stabilit în 40 mii fl.

Din Bistrița. »Bistr. Zeitung«, organul Sașilor verzi, în numărul seu din 12 l. c. face în prim-articol un călduros apel cătră poporul sășesc din acele părți, ca să fie la locul lui Mercuri, în 16 l. c., când se vor face alegerile supletorie pentru congregație în cele cinci cercuri electorale. Avîntatul apel începe cu înfierarea celor slabi, care au lăsat ca să se voteze în ședința din 30 luna trecută a congregației suma de 80.000 fl., pentru edificarea școalelor de stat în comitatul Bistrița-Năsăud — numai cu ajutorul altor 4 voturi!

Apelează apoi la sentimentul național al Sașilor și-i îndeamnă să iee parte la alegerile de Mercuri.

»Alegătorii! — zice apelul — voiți voi ca în vechea Bistrița, în cercurile sășesti să fie aleși oameni, care ne duc la ruina materială și națională, care ne încătușează și care ridică pe spesele noastre pompoase școale de stat? Ori voiți alegerea astorfel de oameni, care mai mult prețuiesc voea fișpanului și solgăbirului, decât propria lor convingere?

Alegeți numai oameni independenți — încheie apelul — care numai de Dumnezeu se tem, de nime altul în lume! Înainte dar', energici și trezi!

— Același ziar ia notiță de raportul despre congregația din Bistrița, publicat în »Tribuna« dela 5 l. c.

Amintind apelul ce se face în acel raport, ca membrii români să se unească cu partida Sașilor, »Bistritzer Zeitung« adaugă: Noi nu putem denega recunoștința noastră membrilor români ai congregației, pentru-că și în ultima ședință chiar și în chestiunile curat sășesti au fost toți pe partea noastră și ne-au spriginat, pe când unii dintre Sași — oficioșii — au votat contra noastră

abia ni-au rămas cîteva pagini, ca să putem însemna puținele lucruri mai îmbucurătoare, ce ni-s'au dat se avem și noi în anul trecut. În butul prigonirilor, révașul pomenește de afaceri culturale-economice-naționale, drept dovadă despre forța noastră vitală, care tot nu a renunțat la partea ei din soare.

»Révașul« cu resumarea evenimentelor e un frumos material de meditație la sfîrșitul fiecărui an. Evenimentele nu ne ating nemijlocit, preocupățiunile dispar, și totul se prezintă în haina clarificată a istoriei.

»Ce e réu și ce e bine

Tu te 'ntreabă și soacote,

cum zice însuși révașul.

Astfel prezentându-se »Căldarul Poporului«, nu e mirare, că are un tiraj de 5—6000 exemplare,* și că acum doi ani, în Ianuarie deja era epuizat. O carte astfel redactată suplinește cu drept cuvînt golul producțiilor literare destinate pentru popor, ales că se vinde pe un preț cu totul bagatel.

Și dacă produsele literare de alt gen stagnează aproape cu desvîrșire, se avem cel puțin mîngăierea, că acest Căldar al poporului — așa modest și fără pretenții cum e — și literatura calendaristică peste tot, susțin flamura pretenției și mult discutatei mișcări literare la noi.

(»Familia«). Alexandru Ciura.

* Ba e mirare, că are numai atîta; cătă vreme ar trebui să aibă 20 25 de mii.

Red. »Familiei«

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes.**
 Proprietar: Pentru "Tipografia", societate pe

